

POSTANOWIENIE

Dnia 22 września 2016 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Irena Gromska-Szuster

w sprawie z wniosku S. W.

przy uczestnictwie E. W., J. W., Gminy Ż.

i E. M.

o ustanowienie drogi koniecznej,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 22 września 2016 r.,

na skutek skarg kasacyjnych uczestniczki E. M. i wnioskodawcy

od postanowienia Sądu Okręgowego w R.

z dnia 13 sierpnia 2015 r., sygn. akt V Ca (...),

- 1) odmawia przyjęcia do rozpoznania obu skarg kasacyjnych;**
- 2) orzeka, że wnioskodawca i uczestniczka postępowania E.M. ponoszą koszty postępowania kasacyjnego związane z ich udziałem w tym postępowaniu.**

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 13 sierpnia 2015 r. Sąd Okręgowy w R. oddalił apelacje wnioskodawcy oraz uczestniczki postępowania E. M. od postanowienia Sądu pierwszej instancji ustanawiającego drogę konieczną według opisanego w postanowieniu przebiegu, określonego w opinii biegłego jako wariant II.

Sądy obu instancji uznały, że taki przebieg drogi koniecznej jest najbardziej korzystny z punktu widzenia interesu społeczno - gospodarczego i stanowi najmniejsze obciążenie gruntów, przez które droga prowadzi. Przebieg drogi według wskazanego przez wnioskodawcę wariantu I oraz wskazanego przez uczestniczkę E. M. wariantu III stanowiłby nadmierne obciążenie nieruchomości, przez które droga miałaby przebiegać, gdyż przebiegałaby ona przez siedlisko, w zbyt bliskiej odległości od domu mieszkalnego, co stwarzałoby niebezpieczeństwo dla mieszkańców a nadto urządzenie drogi według wariantu III wymagałoby wykonania przepustów umożliwiających przejazd przez rów melioracyjny i potok, co wiązałoby się z koniecznością uzyskania zgody odpowiednich jednostek i poniesienia wysokich kosztów urządzenia takiej drogi.

Od powyższego postanowienia skargi kasacyjne wnieśli wnioskodawca i uczestniczka postępowania E. M.

Wnioskodawca jako uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania wskazał przesłankę przedsądu przewidzianą w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. stwierdzając, że w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne: „czy w przypadku istnienia umowy nieformalnej drogi koniecznej zawartej kilkadziesiąt lat temu, przez poprzedników prawnych sąsiadujących działek, na skutek wspólnego błędu przy zakupie działki na cel posadowienia drogi koniecznej, należy brać wprawdzie pod uwagę interes społeczno-gospodarczy, wynikający z tego faktu (nieformalnej umowy), czy ogólnie traktować tenże interes, bez uwzględnienia tejże nieformalnej umowy, i czy wskazany powyżej interes ma pierwszeństwo przed przesłankami wskazanymi w art. 145 § 2 k.c.”.

Uczestniczka postępowania E. M. jako uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania wskazała przesłankę przedsądu przewidzianą w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. stwierdzając, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona „gdyż prima facie zasługuje ona na uwzględnienie, gdyż biorąc pod

uwagę prawo do obrony strony postępowania, jako naczelną zasadę k.p.c., należy jej umożliwić ochronę swoich interesów, tym bardziej że osoba taka została dopuszczona do postępowania już po przeprowadzeniu oględzin na gruncie oraz po wydaniu opinii biegłych. Uczestniczka E. M. wskazała III wariant przebiegu drogi koniecznej, który Sąd oddalił bez dokonania oględzin oraz bez opinii specjalisty (biegły sądowy z zakresu geodezji). Nadto, Sąd nie może poprzestać tylko na dwóch wariantach, w sytuacji gdy uczestnicy wskazują kolejne, jak w niniejszej sprawie”.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Jak wielokrotnie wskazywał Sąd Najwyższy, jeżeli skarżący jako uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powołał przesłankę przedsądu przewidzianą w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. - jak uczynił to wnioskodawca - powinien wykazać w pogłębionym wywodzie prawnym, że w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne. Wymaga to przedstawienia tego zagadnienia przez odpowiednie sformułowanie jako ogólnego, abstrakcyjnego pytania prawnego, wskazania przepisu prawa, na tle którego powstało, przedstawienia kontrowersji i rozbieżnych ocen prawnych jakie zagadnienie to wywołuje i wykazania, że mają one poważny charakter, a mimo to nie doczekały się rozstrzygnięcia przez Sąd Najwyższy, koniecznego zarówno do prawidłowego rozstrzygnięcia sprawy, jak i rozwoju judykatury (porównaj między innymi postanowienia z dnia 10 maja 2001 r. II CZ 35/01, OSNC 2002/1/11, z dnia 7 czerwca 2005 r. V CSK 3/05 i z dnia 13 lipca 2007 r. III CSK 180/07, nie publ.).

Wnioskodawca nie wykazał tych okoliczności. Pytanie sformułowane jest niejasno, a uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie zawiera żadnego wyvodu prawnego, nie przedstawia kontrowersji ani rozbieżnych ocen prawnych powstałych na tle zagadnienia jak również nie zawiera jakichkolwiek argumentów prawnych przemawiających za koniecznością zajęcia stanowiska przez Sąd Najwyższy w tym przedmiocie.

Również uczestniczka postępowania E. M. nie wykazała, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c., a więc, że w sprawie doszło do kwalifikowanego: oczywistego naruszenia prawa, widocznego od razu przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, bez

potrzeby głębszej analizy oraz że w wyniku takiego naruszenia prawa zapadło w drugiej instancji orzeczenie oczywiście wadliwe (porównaj między innymi postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 8 marca 2002 r. I PKN 34/01, OSNP 2004/6/100, z dnia 10 stycznia 2003 r. V CZ 187/02, OSNC 2004/3/49 i z dnia 11 stycznia 2008 r. I UK 285/07, nie publ.). Zarzucając naruszenie jej prawa do obrony swoich interesów procesowych przez niedopuszczenie dowodów z oględzin i z opinii biegłego celem oceny zgłoszonego przez nią III wariantu drogi koniecznej, nie wskazała żadnych przepisów postępowania, które zostały przez to naruszone i pominęła, że Sąd oddalił jej wnioski dowodowe w tym przedmiocie jako oczywiście spóźnione, gdyż uczestniczka otrzymała odpisy opinii biegłych ustalające dwa warianty drogi koniecznej oraz odpisy wszystkich pism procesowych wskazujących stanowisko uczestników w kwestii wyboru wariantu drogi i została zobowiązana do zgłoszenia w określonym przez Sąd terminie swoich wniosków w tym przedmiocie, co uczyniła wnosząc o ustanowienie drogi koniecznej według wariantu I. Dopiero po upływie czterech miesięcy zmieniła stanowisko i zgłosiła trzeci wariant drogi, co Sąd uznał za spóźnione. Niezależnie od tego Sądy obu instancji dokonały merytorycznej, negatywnej oceny tego wariantu w oparciu o zebrany materiał dowodowy, zaś uczestniczka w uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie zakwestionowała podniesionych przez Sądy argumentów i nie odniosła się do nich w żaden sposób.

Biorąc wszystko to pod uwagę Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. odmówił przyjęcia do rozpoznania obu skarg kasacyjnych, nie znajdując też okoliczności, które w ramach przedsądu obowiązany jest brać pod uwagę z urzędu.

O kosztach postępowania kasacyjnego orzeczono na podstawie art. 520 § 1 w zw. z art. 108 § 1, art. 391 § 1 i art. 398²¹ k.p.c.